

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

С.М. Шкарлет

« ____ » _____ 2013 р.

ПРОГРАМА

фахового випробування вступників за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» за спеціальністю 7.03040101 «Правознавство», спеціалізація «Право і організація соціального захисту населення» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Затверджено
на засіданні кафедри трудового права
та права соціального забезпечення
Протокол № 7
від „10” лютого 2013 року

Чернігів 2013

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Право соціального забезпечення як галузь права

Історія становлення права соціального забезпечення. Поняття права соціального забезпечення. Предмет права соціального забезпечення. Методи правового регулювання права соціального забезпечення. Система права соціального забезпечення: поняття та характерні риси. Поняття функцій права соціального забезпечення та їх роль, значення, завдання. Принципи права соціального забезпечення. Місце права соціального забезпечення в системі права України. Право соціального забезпечення як наука. Система науки права соціального забезпечення. Поняття права соціального забезпечення як навчальної дисципліни.

Організаційно-правові форми соціального забезпечення. Поняття та загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення. Правовідносини у сфері соціального забезпечення: поняття, ознаки та структура.

Фінансування соціального забезпечення та перспективи його розвитку.

РОЗДІЛ II. ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Пенсійна система України

Структура системи пенсійного забезпечення в Україні. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню. Добровільна участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Поняття та загальна характеристика єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЗДСС) за законодавством України.

Поняття персоніфікованого обліку в солідарній системі, поняття персоніфікації.

Трудовий (страховий) стаж та його види

Поняття трудового (страхового) стажу, види та їх характеристика.

Поняття страхового стажу та його значення для права соціального забезпечення. Періоди, які зараховуються до страхового стажу для обчислення пенсії згідно із Законом України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

Поняття коефіцієнту страхового стажу. Порядок розрахунку коефіцієнта страхового стажу.

Пенсії за віком у солідарній системі

Поняття пенсії за віком, види, умови призначення. Поняття та умови призначення пенсії за віком на пільгових умовах. Пенсійне забезпечення осіб, які

працювали в районах Крайньої Півночі та місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі.

Механізм призначення пенсій за віком у солідарній системі.

Пенсії за вислугу років.

Пенсії по інвалідності

Поняття та умови призначення пенсії по інвалідності у солідарній системі. Механізм призначення пенсій по інвалідності у солідарній системі.

Надбавки та підвищення до пенсії по інвалідності у солідарній системі.

Пенсії по інвалідності від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”. Механізм розрахунку пенсій по інвалідності від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

Пенсії у зв’язку з втратою годувальника

Поняття пенсії у зв’язку з втратою годувальника. Поняття непрацездатності членів сім’ї, поняття утримання. Коло членів сім’ї, які користуються правом на пенсію у зв’язку з втратою годувальника.

Умови та механізм призначення пенсій у зв’язку з втратою годувальника у солідарній системі. Підвищення до пенсій у зв’язку з втратою годувальника. Виділення частки пенсії.

Пенсії у зв’язку з втратою годувальника внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання. Коло членів сім’ї, які користуються правом на пенсію у зв’язку з втратою годувальника внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, умови призначення пенсій у зв’язку з втратою годувальника внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”. Механізм розрахунку пенсій у зв’язку з втратою годувальника від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

Призначення, перерахунок та виплата пенсій

Органи, що призначають пенсії. Порядок прийому, оформлення і розгляду документів про призначення пенсій. Строки розгляду документів при призначенні пенсій. Строки призначення пенсій. Правила оформлення пенсійних справ. Пенсійне посвідчення, його форма, зміст.

Строки перерахунку призначеної пенсії, переведення з одного виду пенсії на інший.

Індексація та перерахунок пенсій у зв'язку із збільшенням середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, та страхового стажу. Звернення за перерахунком пенсії.

Стадії виплати пенсій у солідарній системі. Правовий режим виплати пенсії. Способи виплати пенсії.

Доставка пенсій. Підстави, розмір та порядок відрахувань з пенсійних виплат.

Пенсійне забезпечення окремих категорій осіб

Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб:

- види та умови пенсійного забезпечення;
- умови призначення пенсій за вислугою строків служби. Порядок обчислення вислуги років для призначення та виплати пенсій, у тому числі особам, які брали участь в операціях миротворчих сил ООН. Розміри пенсій за вислугу років. Надбавки та підвищення пенсій за вислугу років;
- умови призначення пенсій по інвалідності. Розміри пенсій по інвалідності. Надбавки та підвищення до пенсії по інвалідності. Підвищення пенсій по інвалідності. Строки призначення і виплати пенсій по інвалідності. Перерахунок пенсій при зміні групи інвалідності;
- умови призначення пенсії в разі втрати годувальника. Коло членів сім'ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника. Збереження пенсії при повторному одруженні. Розміри пенсій у разі втрати годувальника. Зміни розміру пенсії. Підвищення пенсій у разі втрати годувальника. Призначення однієї пенсії в разі втрати годувальника на всіх членів сім'ї. Виділення частки пенсії. Заробіток (грошове забезпечення) для обчислення пенсій. Органи, які призначають пенсії, та строки розгляду документів про їх призначення. Строки призначення пенсій.

Пенсійне забезпечення осіб, які постраждали внаслідок техногенно-екологічних катастроф:

- коло осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- умови надання пенсій за віком особам, які працювали або проживали на територіях радіоактивного забруднення;
- пенсії по інвалідності та у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи.
- одноразові та щомісячні компенсації особам, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та сім'ям за втрату годувальника;
- пільги щодо обчислення стажу роботи (служби) по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Пільги по обчисленню середньомісячного заробітку.

Пенсійне забезпечення державних службовців, народних депутатів, посадових осіб місцевого самоврядування:

- правила обчислення стажу роботи народним депутатам та членам їх сімей. Порядок надання грошової допомоги державним службовцям. Порядок обчислення стажу державної служби;
- визначення суми пенсії відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", здійснення виплати за рахунок коштів Пенсійного фонду України. Виплата різниці між пенсією,

призначеною за Законом України “Про Державну службу”, та пенсією, визначеною відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

Пенсійне забезпечення науково-педагогічних працівників:

- перелік посад наукових працівників державних наукових установ, організацій та посад науково-педагогічних працівників державних вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на одержання пенсії та грошової допомоги при виході на пенсію відповідно до Закону України "Про наукову та науково-технічну діяльність";

- підстави, умови та порядок пенсійного забезпечення науково-педагогічних працівників;

- розміри пенсії науково-педагогічним працівникам.

Пенсійне забезпечення суддів, працівників прокуратури:

- пенсійне забезпечення судді у відставці;

- щомісячне грошове утримання судді.

Пенсії за особливі заслуги перед Україною:

- перелік осіб, які мають право на пенсії за особливі заслуги перед Україною;

- механізм розрахунку пенсій за особливі заслуги перед Україною;

- порядок виплати пенсій за особливі заслуги перед Україною.

РОЗДІЛ III. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ДОПОМОГИ ТА СУБСИДІЇ В УКРАЇНІ

Соціальні допомоги в системі соціального забезпечення. Державні соціальні допомоги

Поняття, ознаки та система соціальних допомог за законодавством України. Класифікація соціальних допомог.

Допомоги сім’ям з дітьми. Допомога в зв’язку з вагітністю та пологами. Допомога при народженні дитини. Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Допомога одиноким матерям. Державна соціальна допомога дітям, над якими встановлено опіку чи піклування.

Тимчасова допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів. Соціальна допомога дітям-сиротам.

Державна соціальна допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства. Надбавка на догляд за дитиною-інвалідом та інвалідом з дитинства.

Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім’ям. Розрахунок розміру допомоги малозабезпеченим сім’ям. Підстави та порядок зменшення розміру допомоги малозабезпеченим сім’ям. Підстави відмови в призначенні допомоги малозабезпеченим сім’ям. Порядок призначення та виплати допомоги малозабезпеченим сім’ям.

Допомога малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним.

Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам. Розміри державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам. Державна соціальна допомога на догляд.

Порядок призначення та виплати державної соціальної допомоги та державної соціальної допомоги на догляд

Державна допомога дітям, інфікованим вірусом імунодефіциту людини та хворим на СНІД, порядок призначення та виплати.

Грошова допомога біженцям.

Поняття житлової субсидії. Історія впровадження Програми житлових субсидій. Основні принципи та структура Програми житлових субсидій. Умови та порядок надання житлової субсидії. Підстави для відмови в призначенні житлової субсидії. Розрахунок розміру житлової субсидії.

Страхові допомоги

Допомога по тимчасовій непрацездатності. Термін призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності. Розміри допомоги по тимчасовій непрацездатності. Підстави для відмови в наданні допомоги по тимчасовій непрацездатності. Порядок призначення та виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Матеріальне забезпечення на випадок безробіття: поняття та види. Поняття та правовий статус безробітного.

Умови призначення допомоги по безробіттю. Розміри допомоги по безробіттю. Підстави відкладення та скорочення тривалості виплати допомоги по безробіттю. Підстави припинення виплати допомоги по безробіттю.

Матеріальна допомога по безробіттю в період проходження навчання. Допомога по частковому безробіттю.

Грошові допомоги особам, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві. Умови та порядок надання допомог інвалідам внаслідок нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання. Порядок та умови виплати допомог непрацездатним членам сім'ї, що перебували на утриманні померлої особи внаслідок нещасного випадку на виробництві. Розміри грошових виплат особам, що постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві.

РОЗДІЛ IV. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Соціальне обслуговування в системі соціального забезпечення

Поняття соціального обслуговування. Співвідношення понять „соціальні послуги” та „соціальне обслуговування”. Види соціальних послуг.

Поняття права соціального обслуговування, його предмет, методи та система. Принципи права соціального обслуговування.

Форми (джерела) права соціального обслуговування. Види та зміст основних міжнародних актів у сфері соціального обслуговування.

Поняття та ознаки правовідносин у сфері соціального обслуговування. Суб'єкти правовідносин в сфері соціального обслуговування: поняття та види.

Забезпечення органами праці та соціального захисту населення фізичних осіб технічними засобами реабілітації та засобами пересування

Види технічних засобів реабілітації. Порядок реалізації права на забезпечення технічними засобами реабілітації. Забезпечення населення ортопедичним взуттям.

Забезпечення інвалідів, пенсіонерів та інших осіб засобами пересування і засобами побутової реабілітації.

Строки виготовлення та ремонту технічних засобів реабілітації та гарантійні зобов'язання підприємств–виробників. Оплата технічних засобів реабілітації та їх ремонту.

Право на забезпечення автомобілями: умови та черговість їх надання. Право на безплатне забезпечення автомобілем. Право на пільгове забезпечення автомобілем зі сплатою 7 % вартості автомобіля. Право на забезпечення автомобілем зі сплатою 30% вартості автомобіля.

Порядок забезпечення інвалідів автомобілями. Підстави та порядок повернення автомобіля органам праці та соціального захисту населення.

Соціальне обслуговування в системі органів соціального захисту населення

Організація надання соціальних послуг територіальними центрами соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян.

Соціально-побутове обслуговування відділеннями соціальної допомоги вдома.

Соціальне обслуговування одиноких непрацездатних громадян в інших структурних підрозділах територіального центру.

Заклади інтернатного типу Міністерства соціальної політики України. Принципи організації та функціонування стаціонарних установ Міністерства соціальної політики України.

Типи (профілі) будинків-інтернатів, їх завдання і функції.

Умови та порядок влаштування громадян до будинків-інтернатів.

Правовий статус підопічних стаціонарних установ. Види послуг, що надаються підопічним стаціонарними інтернатними установами. Порядок виплати пенсій підопічним стаціонарних установ. Порядок збереження речей та цінностей підопічних. Посвідчення заповітів підопічних.

Трудова діяльність підопічних стаціонарних установ: форми трудової діяльності та умови залучення підопічних до трудової діяльності, умови праці та порядок оплати праці підопічних.

Організація поховання підопічних.

Соціальне обслуговування фізичних осіб закладами Міністерства охорони здоров'я України

Лікувально-профілактична допомога населенню.

Утримання дітей у будинках дитини Міністерства охорони здоров'я України.

Соціальне обслуговування центрами медико-соціальної реабілітації неповнолітніх.

Соціальні послуги, що надаються МСЕК: правове положення, структура та компетенція органів МСЕК. Порядок проведення медико-соціальної експертизи.

Соціальні послуги, що надаються фізичним особам, закладам та установам Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України.

Соціальні послуги, що надаються психолого-медико-педагогічними консультаціями. Соціальні послуги, що надаються психологічною службою системи освіти України. Виховання і навчання дітей у дошкільних навчальних закладах.

Утримання, навчання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, в інтернатних установах. Утримання, навчання і виховання в інтернатних установах дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку.

Умови прийому, виховання та утримання дітей в спеціальних школах-інтернатах. Навчання, виховання та утримання у загальноосвітніх санаторних школах-інтернатах дітей, які потребують тривалого лікування та реабілітації.

Організація діяльності закладів соціальної реабілітації.

Соціальні послуги, що надаються центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Соціальні послуги, що надаються притулками для неповнолітніх.

Організація соціального обслуговування центрами соціально-психологічної реабілітації дітей. Соціальне обслуговування осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах, центрами соціально-психологічної допомоги.

Надання соціальних послуг центрами матері та дитини.

Студентські соціальні служби та їх повноваження.

Надання соціальних послуг центрами реабілітації для осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Передача дітей до прийомної сім'ї. Влаштування дітей до дитячого будинку сімейного типу.

Соціальні послуги, що надаються окремим категоріям осіб

Соціальне обслуговування біженців у пунктах тимчасового розміщення біженців.

Соціальне обслуговування бездомних осіб і безпритульних дітей. Заклади для бездомних дітей: їх завдання та функції.

Соціальна реабілітація осіб, які постраждали від терористичного акту.

Соціальні послуги, що надаються особам, які відбували покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.

Ритуальне обслуговування громадян. Поняття поховання померлого. Суб'єкти правовідносин у сфері надання ритуальних послуг.

ТРУДОВЕ ПРАВО

РОЗДІЛ V. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТРУДОВОГО ПРАВА

Трудове право як галузь права України

Поняття трудового права. Предмет трудового права як галузі права. Метод трудового права. Типові риси (ознаки) методу правового регулювання та їх відмінні особливості в трудовому праві.

Поняття системи трудового права як галузі права. Основні інститути трудового права. Система науки трудового права і система курсу "Трудове право України".

Особливості джерел трудового права. Співвідношення міжнародно-правових норм (договорів про працю) і законодавства України в сфері. Особливості застосування законодавства про працю колишнього Союзу РСР в Україні. Сфера дії нормативних актів про працю.

Значення судової практики в застосуванні норм трудового права.

Поняття трудових правовідносин і їх розмежування від деяких подібних до них цивільних, адміністративних та інших правовідносин. Особливості трудових правовідносин.

РОЗДІЛ VI. ОКРЕМІ ІНСТИТУТИ ТРУДОВОГО ПРАВА

Виникнення, зміна і припинення трудових правовідносин

Поняття трудового договору як підстави виникнення трудових правовідносин. Зміст трудового договору. Строк і форма трудового договору. Порядок укладення трудового договору. Гарантії при прийнятті на роботу. Випробування при прийнятті на роботу.

Переведення на іншу роботу і переміщення без зміни місця роботи і трудової функції працівника. Зміна істотних умов трудового договору. Трудові правовідносини при зміні власника підприємства, установи, організації.

Загальні підстави припинення трудового договору і їх класифікація. Припинення трудового договору за згодою сторін. Припинення строкового трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

Відсторонення від роботи і його відмінність від припинення трудового договору.

Обов'язкова участь виборного профспілкового органа під час розгляду питань, пов'язаних із розірванням трудового договору з ініціативи роботодавця.

Порядок оформлення звільнення працівника. Видача трудової книжки і копій документів, пов'язаних з роботою. Гарантії і компенсації у деяких випадках припинення трудового договору і у зв'язку із затримкою з вини роботодавця видачі трудової книжки при звільненні працівника.

Робочий час та час відпочинку

Поняття робочого часу і його нормальна тривалість. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час.

Режим робочого часу. Ненормований робочий день.

Поняття часу відпочинку та його види. Перерви у роботі для відпочинку і харчування.

Вихідні, святкові і неробочі дні. Умови залучення працівників до роботи у вихідні, святкові і неробочі дні.

Щорічні оплачувані відпустки: основна та додаткова відпустка за роботу із шкідливими та важкими умовами праці. Додаткова відпустка за особливий характер праці.

Порядок надання щорічних відпусток.

Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати. Право на відпустки у разі звільнення.

Оплата праці. Гарантії і компенсації для працівників

Поняття оплати праці і заробітної плати. Правове регулювання оплати праці.

Поняття і випадки надання гарантій і компенсацій. Гарантії і компенсації при направленні працівників у службові відрядження і при переїзді на роботу в іншу місцевість.

Гарантії і компенсації для працівників, які залучаються до виконання державних або громадських обов'язків. Гарантії для працівників, обраних до профспілкових органів і на виборні посади в державних органах. Гарантії і компенсації для працівників, які поєднують роботу з навчанням.

Гарантії і компенсації, що надаються працівникам у випадку здавання крові та її компонентів.

Вихідна допомога. Гарантії і компенсації працівникам при ліквідації підприємства, установи, організації. Скорочення чисельності або штату працівників.

Трудовий розпорядок. Дисципліна праці

Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення. Трудовий розпорядок на підприємствах, в установах і організаціях та його правове регулювання. Правила внутрішнього трудового розпорядку — основний акт локального характеру, покликаний забезпечити трудову дисципліну.

Дисциплінарна відповідальність та її види. Дисциплінарний проступок як підстава відповідальності. Загальна дисциплінарна відповідальність. Види дисциплінарних стягнень та порядок їх застосування.

Спеціальна дисциплінарна відповідальність та її особливості.

Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Майнова відповідальність роботодавця перед працівником. Відшкодування моральної шкоди, заподіяної працівнику.

Майнова відповідальність працівника за шкоду, заподіяну роботодавцю. Підстава майнової відповідальності. Обставини, що виключають майнову відповідальність працівника.

Межі майнової відповідальності. Повна індивідуальна і колективна (бригадна) майнова відповідальність.

Визначення розміру заподіяної шкоди. Обов'язок роботодавця встановлювати розмір заподіяної йому шкоди і причину її виникнення.

Стягнення з винного працівника суми заподіяної шкоди за розпорядженням роботодавця. Стягнення суми заподіяної шкоди у судовому порядку. Відшкодування у добровільному порядку.

Особливості регулювання праці окремих категорій працівників

Особливості регулювання праці жінок і інших осіб з сімейними обов'язками. Гарантії для вагітних жінок, які мають дітей, при припиненні трудового договору.

Застосування праці осіб, які не досягли вісімнадцяти років. Правове регулювання праці інвалідів і людей похилого віку.

Регулювання праці керівника підприємства, установи, організації. Припинення трудового договору з керівником підприємства, установи, організації.

Особливості регулювання праці осіб, які працюють за сумісництвом.

Правове регулювання праці тимчасових і сезонних працівників.

Трудовий договір працівника з роботодавцем - фізичною особою.

Особливості регулювання праці надомників, педагогічних працівників, працівників транспорту, гірничодобувної промисловості.

Регулювання праці осіб, які працюють вахтовим способом.

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Теорія держави

Загальна характеристика основних теорій походження держави і права. Поняття і ознаки держави. Поняття функцій держави. Класифікація функцій держави. Поняття та елементи форми держави. Поняття механізму держави, його співвідношення з державним апаратом. Поняття державного апарату, його ознаки. Поняття та ознаки державного апарату. Класифікація державних органів. Право в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. Поняття соціальних норм. Загальні риси і види соціальних норм. Основні джерела (форми) права: нормативно-правовий акт, нормативно-правовий договір, правовий звичай, правовий прецедент. Нормативно-правовий акт як основне джерело права в романо-германській правовій системі. Види нормативно-правових актів. Поняття норми права, її ознаки. Структура норми права. Гіпотеза, диспозиція, санкція норми права: їх поняття.

Теорія права

Поняття та риси системи права. Структура системи права. Предмет і метод правового регулювання як критерії поділу права на галузі. Поняття галузі права. Поняття інститутів права. Поняття та ознаки системи законодавства.

Поняття і завдання систематизації нормативно-правових актів. Інкорпорація. Кодифікація. Поняття та ознаки правових відносин. Поняття суб'єктів правових відносин. Юридичний зміст правовідносин. Поняття юридичного факту. Класифікація юридичних фактів. Юридична відповідальність: поняття та ознаки. Види юридичної відповідальності: конституційна, кримінальна, адміністративна, цивільно-правова, дисциплінарна, матеріальна відповідальність. Поняття реалізації норм права. Використання, виконання, додержання як форми реалізації норм права. Застосування норм права як специфічна форма їх реалізації.

Акти застосування норм права, їх ознаки та відмінність від інших видів юридичних актів.

Поняття тлумачення норм права.

Поняття та ознаки правової держави.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Загальна характеристика адміністративного права

Поняття та предмет правового регулювання адміністративного права. Джерела адміністративного права. Поняття, ознаки та структура норм адміністративного права. Поняття, ознаки та види адміністративних правовідносин. Громадяни України як суб'єкти адміністративного права. Колективні суб'єкти адміністративного права. Поняття, види та принципи державної служби. Обмеження для державних службовців. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади. Адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України. Переконавання та примус – методи державного управління. Особливості застосування вогнепальної зброї за законодавством України. Поняття та характеристика адміністративних стягнень. Об'єктивні елементи складу адміністративного правопорушення. Суб'єктивні елементи складу адміністративного правопорушення. Поняття, ознаки, принципи адміністративної відповідальності. Вік, з якого настає адміністративна відповідальність. Характеристика обставин, що виключають адміністративну відповідальність. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб. Характеристика обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність. Адміністративно-правовий статус центральних органів виконавчої влади. Характеристика адміністративних договорів. Структура адміністративних правовідносин та підстави їх виникнення. Підстави, види та особливості відповідальності державних службовців. Підстави та особливості припинення державної служби.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Фахове вступне тестування проводиться згідно з Правилами прийому до Чернігівського державного технологічного університету у 2013 році, затвердженими ректором університету 14 листопада 2011 року, з метою перевірки знань та визначення рівня фахової підготовки вступника.

Завдання фахового вступного випробування – оцінити рівень знань з трудового права, права соціального забезпечення та навичок їх застосування на практиці.

Кожен з варіантів містить 50 завдань. На кожне тестове завдання пропонується 5 відповідей, з яких лише одна є правильною і яку вступник повинен позначити, поставивши позначку «+» у клітинці навпроти. Правильна відповідь за кожне завдання оцінюється двома балами.

Оцінювання результатів тестування проводиться за 100-бальною шкалою. До участі в конкурсі на місця держзамовлення не допускаються вступники, які отримали на фаховому вступному випробуванні менше 60 балів (3 – за п'ятибальною шкалою).

Список нормативних актів та літератури

1. Конституція України - Закон України від 28.06.96р. //Відомості ВР України (ВВР) -1996. -№30. -с.141.
2. Кодекс законів про працю України: затверджений Законом УРСР від 10.12.1971 р. № 322-VIII //Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – додаток до № 50. – Ст. 375.
3. Закон України „Про охорону праці” від 21.11.2002 р. // Офіційний Вісник України. – 2002. - № 50. - Ст. 2234.
4. Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення» від 9 липня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 47—48. — Ст. 372.
5. Закон України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 9 липня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 47—48. — Ст. 373.
6. Закон України „Про державні соціальні стандарти та соціальні гарантії” від 5 жовтня 2000 року
7. Закон України „Про прожитковий мінімум” від 15.07.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 38. - Ст..348.
8. Закон України “Про реабілітацію інвалідів в Україні” від 6 жовтня 2005 року // Урядовий кур’єр. - № 213. – 2005. – с.3.
9. Закон України "Про соціальні послуги" 19 червня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 45. - Ст.358
10. Закон України „Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх” від 24 січня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - N 6. – Ст. 35.
11. Закон України „Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні” від 21.03.1991 р. № 875-XII (із змін. та доповн.) // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 21. - Ст. 252.
12. Закон України „Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні” від 16 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 4. - Ст.18.
13. Закон України „Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам” від 16 листопада 2000 року // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, N 1, ст.2
14. Закон України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” від 23 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1999, N 46-47, ст.403
15. Закону України „Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам” від 18 травня 2004 року // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, N 33-34, ст. 404
16. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджені Верховною Радою України, 14.01.1998 р. // Відомості Верховної Ради України.— 1998.— № 23.

17. Закон України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 28 лютого 1991 року // Відомості Верховної ради України. – 1991 р. - №16. – ст. 200. – (в ред. Закону №2001 – 12 від 19.12.91 р. // ВВР. – 1992. - №13. – ст. 178, з наступними змінами).
18. Закон України „Про державну допомогу сім'ям з дітьми” від 22.03.2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2001. - №69. – с.5
19. Закон України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям” від 1 червня 2000 року №1768-III // Праця і зарплата. - 2000. - №25 (липень), с.2-3.
20. Порядок призначення та виплати державної допомоги сім'ям з дітьми / Затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001р. №1751 // Урядовий кур'єр – 2002. – №6.
21. Порядок виплати щомісячної державної допомоги дітям віком до 16 років, інфікованим вірусом імунодефіциту людини або хворим на СНІД, затверджений Наказом Міністерства охорони здоров'я від 31.08.98 №265 // Офіційний вісник України від 08.10.1998 - 1998 р., № 38, стор. 382
22. Порядок надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, затверджене наказом МПСПУ від 30 квітня 2002р. // Офіційний вісник України від 27.06.2002 - 2002 р., № 24, том 2, стор. 473
23. Постанова Верховної Ради України „Про стан забезпечення в Україні встановлених чинним законодавством соціальних, економічних, правових і конституційних гарантій у сфері соціального захисту та реабілітації інвалідів” від 20.02.2003 // Голос України від 18.03.2003 - № 52
24. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.2000р. № 1192 “Про надання щомісячної грошової допомоги малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I або II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду за ним” // Урядовий кур'єр від 15.08.2000
25. Постанова КМУ “Про розмір щомісячної державної допомоги дітям віком до 16 років, інфікованим вірусом імунодефіциту людини або хворим на СНІД “ від 10 липня 1998 року № 1051 // Урядовий кур'єр від 23.07.1998
26. Державний класифікатор соціальних стандартів і нормативів. Затверджений наказом Мінпраці та соціальної політики України № 293 від 17 червня 2002 року.
27. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: том 1. загальна частина / Ред.колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Видавництво „Юридична думка”, 2004.
28. Адміністративне право: Навчальний посібник / О.І. Остапенко, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кісіль. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців „Правова єдність”, 2008.
29. Бачун О. Питання, які виникають при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Право України. - 2000. - №8. -С.67- 71.
30. Берлач А., Фурманчук Є. Теоретичні аспекти адміністративної відповідальності за порушення порядку провадження господарської Сокол М. Місце

- контрольного провадження в адміністративному процесі. // Підприємництво, господарство і право, 2008, № 12. – С. 96-98.
31. Бойко М.Д. Трудове право України. Навчальний посібник. Курс лекцій. К.: “Олан”. – 2002. – 318 с.
 32. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 615с.
 33. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник. – К.: Вікар, 2003. – 725 с.
 34. Бурак В.Я., Синчук С.М. Право соціального забезпечення України: Курс лекцій для студентів. Вид. 2-е. – Львів: ЛНУ, 2003. – С. 10 – 12
 35. Герасименко Є. Суб’єкт адміністративного проступку // Право України. – 1999. - №4. С. 44-50
 36. Гречанюк С. Окремі проблеми застосування адміністративного примусу в діяльності установ із виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.// Підприємництво, господарство і право, 2009, № 2. – С. 6-8.
 37. Експерт у провадженні у справах про адміністративні правопорушення: деякі пропозиції щодо нормативного визначення засад участі з урахуванням досвіду Російської Федерації. // Підприємництво, господарство і право, 2009, № 2. – С. 3-5.
 38. ЗахаровМ.Л. Тучкова Э.Г. Право социального обеспечения России: Учебник. – 3-е изд., перераб. И доп. – М.: Волтерс, 2004. – 608с.
 39. Зелена О. Поняття юридичної відповідальності: окремі проблеми // Право України. – 2002. – № 11. – С. 109 – 111.
 40. Кириченко В.М., Куракін О.М. Теорія держави і права: модульний курс: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 264 с.
 41. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та ін.; - К.: Всеукраїнська асоціація видавців „Правова єдність”, 2008. – 781 с.
 42. Коломоєць Т. Щодо ефективності адміністративних штрафів // Право України. - 2001. - № 2. - С. 84.
 43. Кравченко І. Загальна характеристика складів адміністративних правопорушень, що посягають на право інтелектуальної власності Підприємництво, господарство і право, 2008, № 11. – С. 66-70.
 44. Лазарев В.В., Липень С.В. Теория государства и права, "Спарк" Москва, 1998.
 45. Липа В. Особливості строків на стадіях провадження адміністративного судочинства // Підприємництво, господарство і право, 2008, № 3. – С. 61-63.
 46. Лук’янець Д. Про вину юридичних осіб у сфері адміністративної відповідальності // Право України, 1999, №11.
 47. Мачульская Е.Е. Право социального обеспечения: Учебное пособие для вузов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Книжный мир, 1999. – с.199
 48. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / Б.С. Сличинський, І.В. Зуб, В.Г. Ротань. – 4-те вид., допов. та перероб. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 1024 с.
 49. Павлівська С. Помилки при кваліфікації адміністративних правопорушень // Підприємництво, господарство і право, 2009, № 4. – С. 54-57.

50. Пасічник А. Поняття адміністративної правосуб'єктності юридичних осіб // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 9. – С. 142 - 145.
51. Полулях В.В. Адміністративна відповідальність юридичних осіб у галузі підприємницької діяльності. // Вісник ЧДПСТП, 2009. - №1, С. 42-46.
52. Попрас В. Щодо визначення розмірів штрафу як виду покарання // Підприємництво, господарство і право. – 2007. - № 11. – С. 135 - 138.
53. Потапова С. Об'єктивна сторона правопорушення, передбаченого ст. 155-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (порушення порядку проведення розрахунків).
54. Потапова С. Поняття адміністративної відповідальності та її ознаки // Підприємництво, господарство і право, 2008, № 9. – С. 40-43.
55. Прокопенко В.І. Трудове право України: Підручник. Видання третє перероблене доповн.- Х.: Консум.- 2002. – 528 с.
56. Селецький С.І. Теорія держави і права [текст]: навчальний посібник. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 246 с.
57. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Алеута; КНТ; ЦУЛ, 2009, 520 с.
58. Стаховська Н. Деякі проблеми нормативного регулювання суспільних відносин з соціального обслуговування в Україні // Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2000. - №38. – с.55
59. Сташків Б. Соціальному обслуговуванню – законодавче закріплення // Право України. – 1997. - №10. – С.31
60. Сташків Б.І. Право соціального обслуговування: Навчальний посібник. К.: Знання, 2007. – С. 23.
61. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 405с.
62. Стеценко С.Г. Адміністративне право України : Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2008.
63. Тараненко С. Щодо поняття неосудності в адміністративному праві // Право України. - 1998. - №6. - С. 88.
64. Теория государства и права под редакцией Корельского В.М. и Перевалова В.Д. ИНФРА. М - Норма, Москва, 1997.
65. Теорія держави і права. Академічний курс. Київ, Юрінком Інтер, 2006.
66. Теорія держави і права: Посіб. для підготов. до іспитів / С.М.Тимченко, Р.А.Калюжний, Н.М.Пархоменко, С.М.Легуша. – 3-є вид. стереотип. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2007. – 176 с.
67. Трудове право України. Навч. посібник для студ. юрид. спеціальностей вищ. навч. закладів / Пилипенко П.Д., Бурак В.Я., Козак З.Я. та ін.; За ред. П.Д. Пилипенка. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. – 536 с.
68. Тучкова Э.Г. Право социального обеспечения. Учебно-методическое пособие и нормативные акты о пособиях и компенсационных выплатах. - М.: ТЕИС, 1995. - 191 с.
69. Углик Н. Поняття та класифікація заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. // Підприємництво, господарство і право, 2009, № 4. – С. 51-53.

70. Черноног Є.С. Державна служба: історія, теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2008. – С. 237-271; С. 339-360.
71. Чиркин В.Е. "Государствоведение", Москва, Юрист, 1999.
72. Шестак Л. Адміністративне право: Навчальний посібник. Чернігів, Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011.
73. Шкарупа К. Особливості відповідальності у виконавчому провадженні // Підприємництво, господарство і право, 2009, № 8. – С. 63-65.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Поняття права соціального забезпечення.
2. Поняття, основні ознаки, види правовідносин у сфері соціального забезпечення.
3. Принципи права соціального забезпечення в Україні.
4. Джерела права соціального забезпечення.
5. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт в Україні.
6. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
7. Загальна характеристика системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
8. Поняття трудового (страхового стажу), його значення і класифікація.
9. Страховий стаж. Коефіцієнт страхового стажу.
10. Поняття і види пенсії за віком, умови призначення пенсії за віком у солідарній системі. Пенсії за віком на пільгових умовах.
11. Пенсії по інвалідності у солідарній системі: поняття та умови призначення.
12. Пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.
13. Звернення за пенсією. Призначення та перерахунок пенсій.
14. Загальні правила і організація виплати пенсій.
15. Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб.
16. Пенсійне забезпечення осіб, які постраждали внаслідок техногенно-екологічних катастроф.
17. Пенсійне забезпечення державних службовців, народних депутатів, посадових осіб місцевого самоврядування.
18. Пенсійне забезпечення науково-педагогічних працівників.
19. Пенсійне забезпечення суддів, працівників прокуратури.
20. Пенсії за особливі заслуги перед Україною.
21. Поняття, ознаки та система соціальних допомог за законодавством України.
22. Допомога в зв'язку з вагітністю та пологами.
23. Допомога при народженні дитини.
24. Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.
25. Допомога одиноким матерям.
26. Державна соціальна допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням.
27. Тимчасова допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів. Соціальна допомога дітям-сиротам.
28. Державна соціальна допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.
29. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
30. Допомога малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним.
31. Допомога по тимчасовій непрацездатності.
32. Порядок призначення та виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності.

33. Умови призначення допомоги по безробіттю.
34. Підстави відкладення та скорочення тривалості виплати допомоги по безробіттю.
35. Співвідношення понять „соціальні послуги” та „соціальне обслуговування”.
36. Види соціальних послуг.
37. Поняття права соціального обслуговування, його предмет, методи та система.
38. Організація надання соціальних послуг територіальними центрами соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацевдатних громадян.
39. Заклади інтернатного типу Міністерства соціальної політики України.
40. Поняття трудового права.
41. Предмет трудового права як галузі права.
42. Індивідуальні і колективні відносини в сфері трудового права.
43. Метод трудового права як специфічний спосіб забезпечення необхідної поведінки учасників трудових правовідносин.
44. Поняття системи трудового права як галузі права.
45. Поняття і значення принципів трудового права.
46. Загальна характеристика джерел трудового права і їх класифікація.
47. Значення судової практики в застосуванні норм трудового права.
48. Підстави виникнення трудових правовідносин.
49. Сторони трудових правовідносин.
50. Поняття і основні принципи соціального партнерства.
51. Колективні переговори.
52. Колективний договір.
53. Поняття і сторони колективного договору.
54. Порядок розробки і укладення колективного договору.
55. Основні повноваження трудових колективів.
56. Поняття і значення трудового договору. Зміст трудового договору.
57. Загальний порядок укладення трудових договорів.
58. Загальні підстави припинення трудового договору.
59. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
60. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
61. Поняття робочого часу та його нормативи.
62. Поняття режиму робочого часу та його види.
63. Поняття відпочинку і його види.
64. Святкові і неробочі дні. Компенсація за роботу у святкові і неробочі дні.
65. Право на основну щорічну відпустку. Тривалість основної щорічної відпустки.
66. Відпустки без збереження заробітної плати.
67. Поняття заробітної плати.
68. Поняття компенсаційних виплат і їх види.
69. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
70. Поняття дисциплінарної відповідальності та її види.
71. Порядок застосування дисциплінарних стягнень.
72. Підстави і умови матеріальної відповідальності.
73. Види матеріальної відповідальності. Обмежена матеріальна відповідальність.

74. Повна індивідуальна матеріальна відповідальність на підставі письмових договорів.
75. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність.
76. Поняття трудових спорів.
77. Розгляд трудових спорів у комісіях по трудових спорах.
78. Розгляд трудових спорів у судовому порядку.
79. Страйк як крайній засіб вирішення колективного трудового спору.
80. Поняття нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю.